

Officiell statistik om familjerätt 2023

Myndigheten för familjerätt och föräldraskapsstöd, MFoF, ansvarar för officiell statistik om familjerätt. Statistiken samlas in från Sveriges kommuner via en webbenkät som tillhandahålls av Statistikmyndigheten SCB. Insamling sker en gång per år och avser det föregående året.

Statistiken tillgängliggörs på MFoF:s webbplats, tillsammans med enkät, teknisk rapport, kvalitetsdeklaration, etc.

Detta faktablad sammanfattar delar av statistiken för 2023 och beskrivs i jämförelse mot tidigare år. Resultaten redogörs på riksnivå och anges i totalt antal och antal per 10 000 invånare.

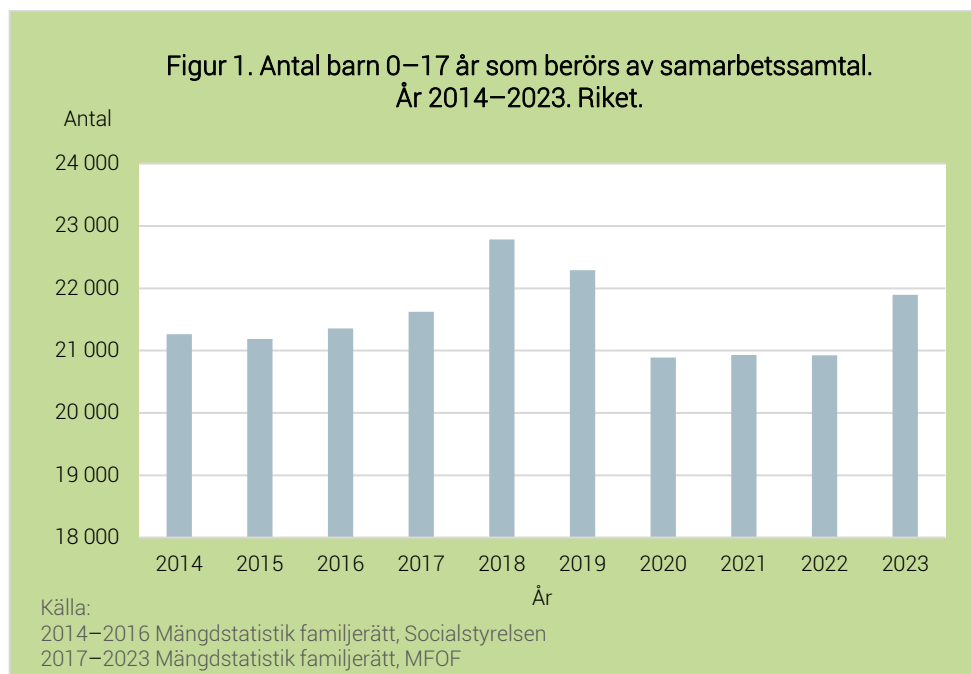
Statistiken om familjerätt för år 2023 visar bland annat följande:

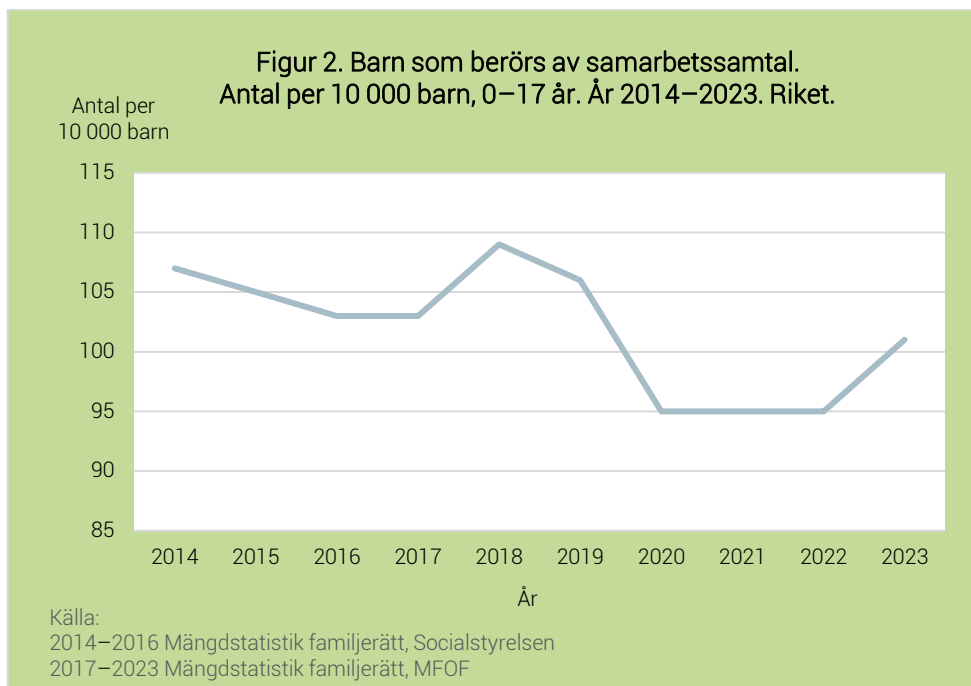
Antal barn som berörs av samarbetssamtal har ökat jämfört med de tre föregående åren.....	2
Antal barn aktuella i upplysningar har minskat ytterligare	3
Antal barn aktuella i utredningar om vårdnad, boende och umgänge är det lägsta på 10 år	4
Statistik om antal godkända avtal publiceras för första gången och uppgår till drygt 2 800	6
Majoriteten av samtalsintygen har föranletts av enskilt informationssamtal	6
Antal barn i beslut om umgängesstöd fortsätter att minska	8
Antal medgivandeutredningar fortsätter att minska	9
Antal faderskap fastställda via socialnämnden fortsätter att minska	10
Faktaruta	11

Antal barn som berörs av samarbetsamtal har ökat jämfört med de tre föregående åren

Avsikten med samarbetsamtal är att föräldrar ska bli eniga i frågor som rör vårdnad, boende, umgänge och barnets försörjning. Samarbetsamtal kan genomföras på begäran av föräldrarna eller initieras av domstol.

Antal barn, i åldern 0–17 år, vars föräldrar deltagit i samarbetsamtal uppgick till 21 894 under år 2023. Av dessa var 984 initierade genom domstol. Statistik för de senaste 10 åren visar att antalet barn som berörts av samarbetsamtal varit som lägst mellan åren 2020–2022, med omkring 21 000 berörda barn, och som högst år 2018 med närmare 23 000 berörda barn (figur 1). Av figur 2 framgår antal berörda barn per 10 000 i åldersgruppen 0–17 år. Under åren 2014–2019 var denna siffra mellan 103–109, vartefter antalet minskade till 95 under åren 2020–2022. Under 2023 ökade sedan antalet till 101 barn per 10 000.

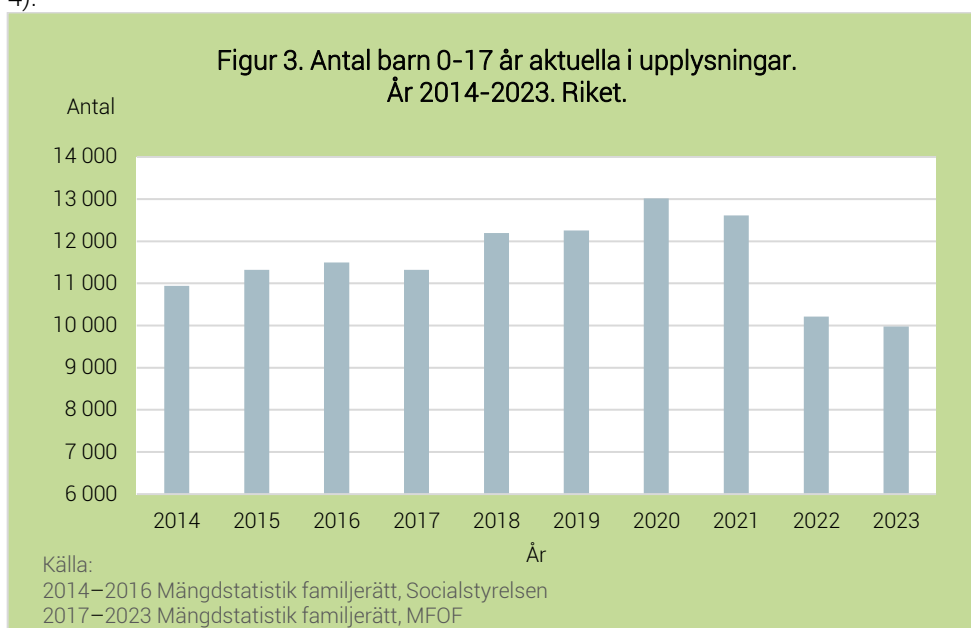

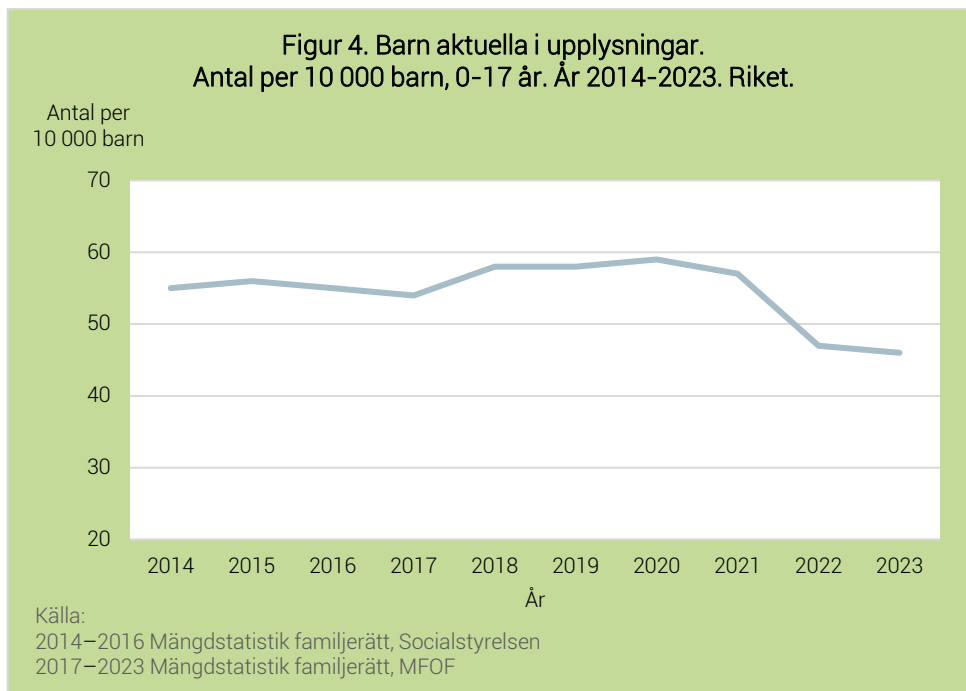

Antal barn aktuella i upplysningar har minskat ytterligare

Innan domstol fattar ett interimistiskt beslut i mål om vårdnad, boende eller umgänge kan rätten inhämta upplysningar, även kallade snabbupplysningar, från socialnämnden.

Under 2023 begärdes upplysningar för totalt 9 979 barn i åldern 0–17 (figur 3), vilket motsvarade 46 barn per 10 000. Antal barn aktuella i upplysningar har därmed fortsatt att minska och 2023 års siffra är den lägsta under de senaste 10 åren (figur 4).

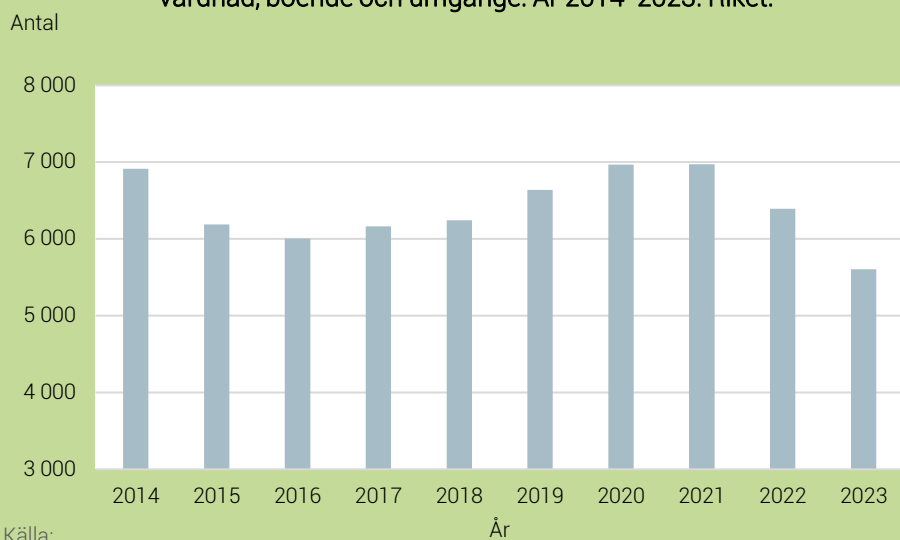

Antal barn aktuella i utredningar om vårdnad, boende och umgänge är det lägsta på 10 år

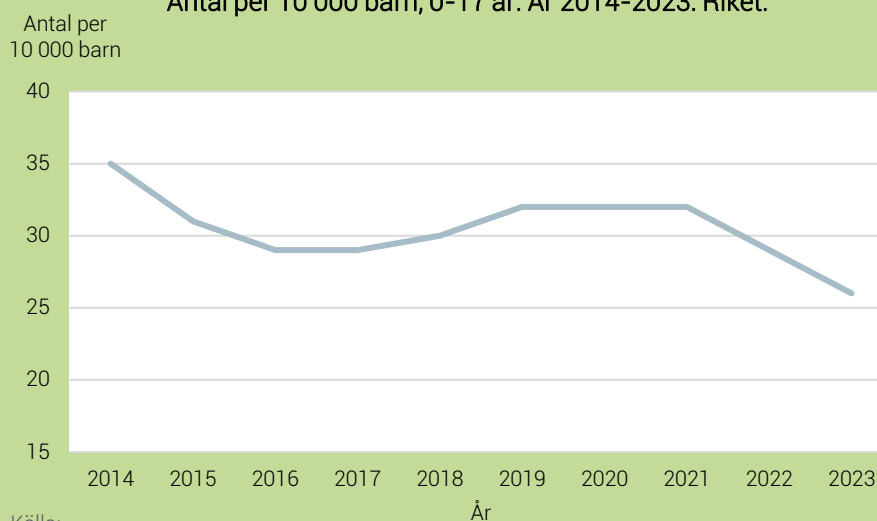
Under 2023 var totalt 5 607 barn, 0–17 år, aktuella i utredningar om vårdnad, boende och umgänge. Detta är en fortsatt minskning sedan det föregående året och det lägsta antalet på 10 år (figur 5). Antal barn per 10 000 i åldersgruppen 0–17 år har under den senaste 10-årsperioden minskat från 35 barn år 2014 till 26 barn år 2023 (figur 6).

Figur 5. Antal barn 0-17 år i utredningar om vårdnad, boende och umgänge. År 2014-2023. Riket.

Källa:
2014-2016 Mängdstatistik familjerätt, Socialstyrelsen
2017-2023 Mängdstatistik familjerätt, MFOF

Figur 6. Barn i utredningar om vårdnad, boende och umgänge. Antal per 10 000 barn, 0-17 år. År 2014-2023. Riket.

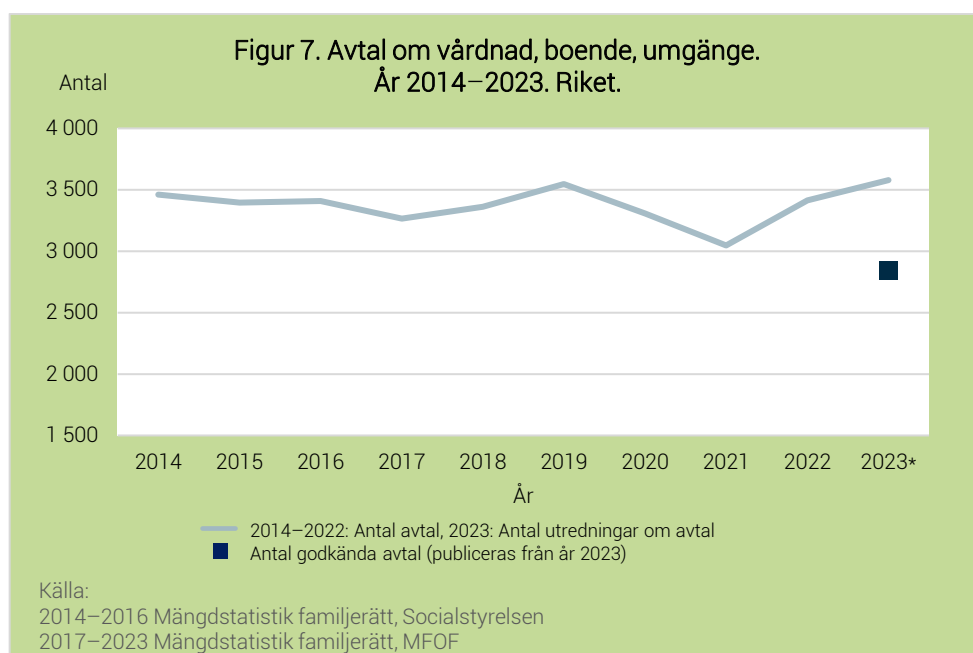

Källa:
2014-2016 Mängdstatistik familjerätt, Socialstyrelsen
2017-2023 Mängdstatistik familjerätt, MFOF

Statistik om antal godkända avtal publiceras för första gången och uppgår till drygt 2 800

Under 2023 genomfördes totalt 3 579 utredningar om avtal avseende vårdnad, boende och umgänge (figur 7). Jämförelser mot tidigare år bör dock göras med viss försiktighet utifrån att frågeställningen omarbetades något inför insamlingen 2023 för att förtydliga att *antal avtal* avser *antal utredningar om avtal*.

Av utredningarna om avtal godkändes 2 841 avtal år 2023, vilket motsvarar 79 %. Statistik om antal godkända avtal har inte publicerats före år 2023, varvid jämförelser mot tidigare år inte är möjlig.

* 2023 förtydligades formuleringen i enkäten om att 'antal avtal' avser 'antal utredningar om avtal', samt att delfrågan om 'antal godkända avtal' placeras som en varav-uppgift. Antal godkända avtal har ingått i enkäten sedan 2013 men inte tidigare publicerats av Socialstyrelsen eller MFOF. Från och med 2023 redovisas uppgiften i publicerade tabeller.

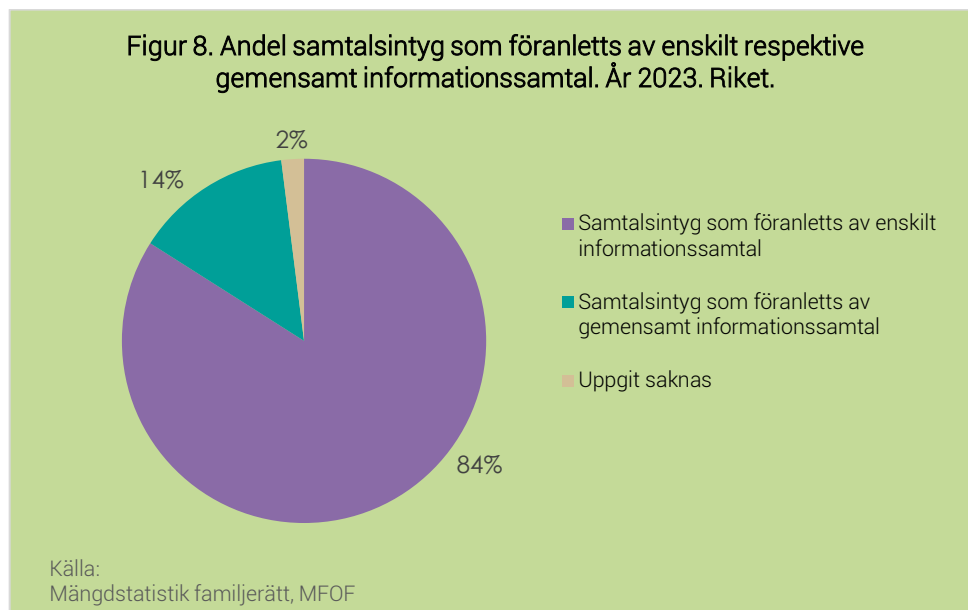
Majoriteten av samtalsintygen har föranletts av enskilt informationssamtal

Sedan 2022 är socialnämnden skyldig att erbjuda informationssamtal till föräldrar som överväger att inleda en tvist i domstol i frågor om vårdnad, boende och umgänge. Det är även krav på att den förälder som vill inleda en tvist först ska ha deltagit på ett sådant samtal.

Lagen om informationssamtal har kommit till med barnets bästa i fokus, och med förhoppningen att ett sådant samtal kan hjälpa föräldrar att komma överens i ett tidigare skede istället för att tvista i domstol. Vid informationssamtalet, som kan ske gemensamt eller enskilt, ges föräldrar bl.a. information som kan underlätta för dem att hitta en lösning som är till barnets bästa, exempelvis genom möjligheten till samarbetsamtal och hjälp med att upprätta avtal kring vårdnad, boende och

umgänge. Socialnämnden utfärdar ett samtalsintyg till de föräldrar som deltagit vid informationssamtal. Från och med 2023 års statistik ingår uppgifter om informationssamtal i den officiella statistiken om familjerätt.

Statistiken visar att det under 2023 utfärdades totalt 10 861 samtalsintyg bland landets kommuner. Av dessa hade 84 % föränletts av enskilt informationssamtal och 14 % av gemensamt informationssamtal. För 2 % saknades uppgift (figur 8).

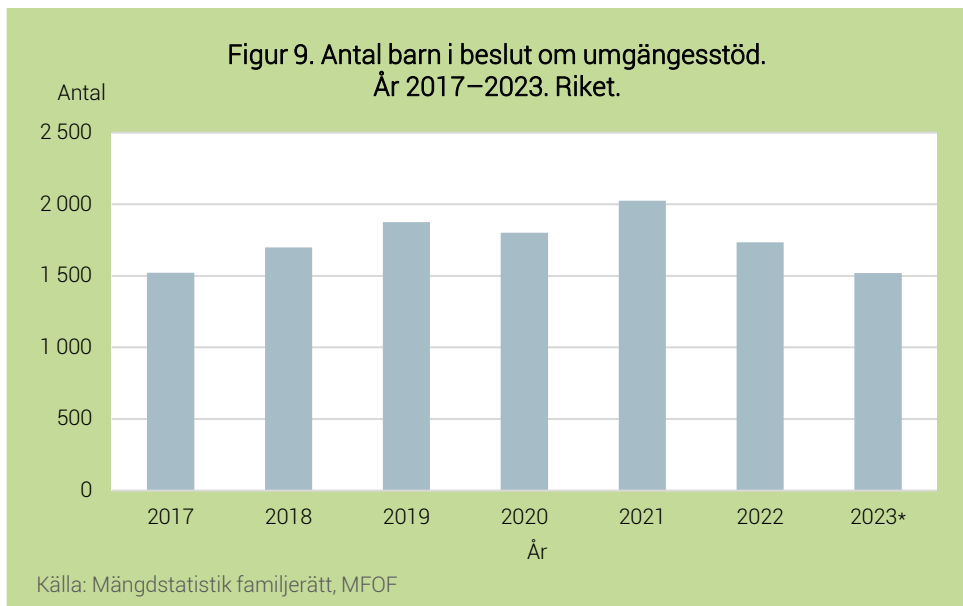
Genom att följa utvecklingen av det familjerättsliga området kan olika trender bidra till att analysera om informationssamtalen ger sådana effekter som varit lagstiftarens intention. Under de senaste åren visar statistiken exempelvis en nedåtgående trend gällande antal barn som berörs av upplysningar och utredningar om vårdnad, boende och umgänge. Samtidigt visar statistik för år 2023 att antal barn som berörs av samarbetsamtal ökar, jämfört med de tre föregående åren. Införandet av informationssamtal kan vara en bidragande effekt till sådana trender, men behöver fortsatt följas över tid.

Enligt officiell statistik från Domstolsverket har också antal avgjorda tvistemål gällande Talan om vårdnad av barn m.m. minskat något, från 6 115 år 2022 till 5 987 år 2023¹. Domstolsverkets statistik inkluderar dock både tvister mellan privatpersoner och där socialnämnden är kärandepart, medan MFOF:s statistik om upplysningar och utredningar om vårdnad, boende och umgänge är sådana som domstolen begär vid tvister mellan privatpersoner. Därtill baseras MFOF:s statistik på antal berörda barn medan Domstolsverkets statistik baseras på antal tvistemål, där flera barn kan ingå, vilket gör att uppgifterna inte helt går att jämföra.

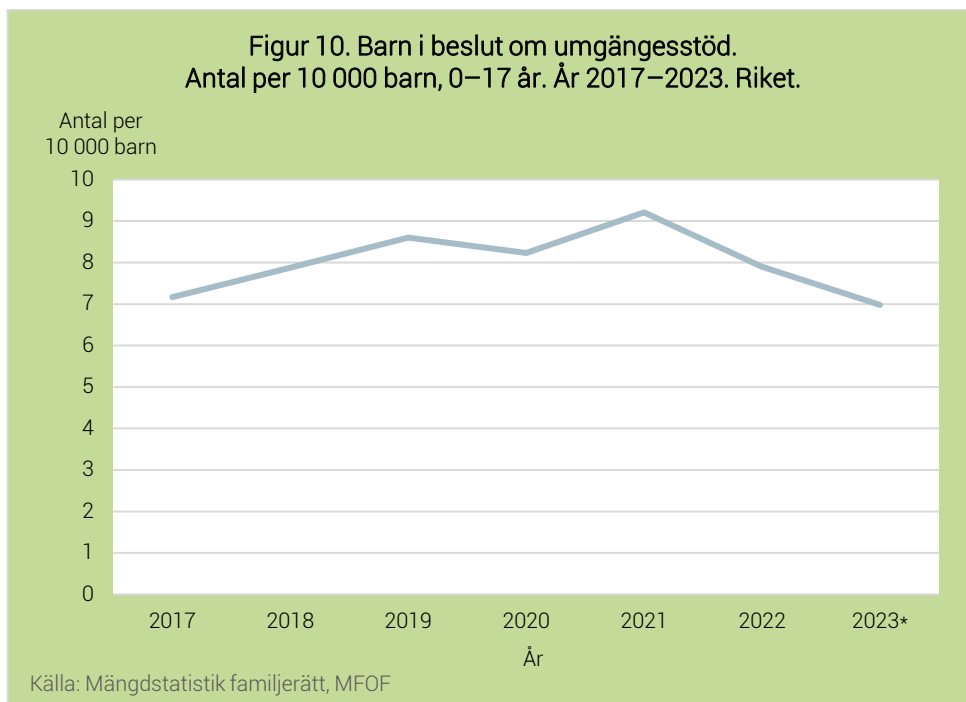
¹ Domstolsverket. Domstolsstatistik 2023.

Antal barn i beslut om umgängesstöd fortsätter att minska

Antal barn, i åldern 0–17 år, som berördes av beslut där socialnämnden utsett umgängesstöd år 2023 uppgick till 1 520 och innebär en fortsatt minskning sedan det föregående året (figur 9). Antal barn per 10 000 invånare i aktuell åldersgrupp motsvarade 7, år 2023 (figur 10)². Statistik över de senaste sju åren visar en uppåtgående trend mellan åren 2017–2021, som sedan minskar under de senaste två åren.

² Beräknat utifrån uppgifter om antal barn 0–17 år i befolkningen. Hämtat från Statistikmyndigheten (SCB), Statistikdatabasen, Befolkningsstatistik. Tillgänglig via www.statistikdatabasen.scb.se

* 2023 gjordes viss justering av enkätfrågan, för att förtydliga vad som efterfrågades och undvika olika tolkningar. Formuleringen 'antal barn i beslut om umgängesstöd som socialnämnden verkställt' omformulerades till 'antal beslut om umgängesstöd som socialnämnden fattat' med förklaringen att det handlar om beslut där socialnämnden utsett umgängesstöd.

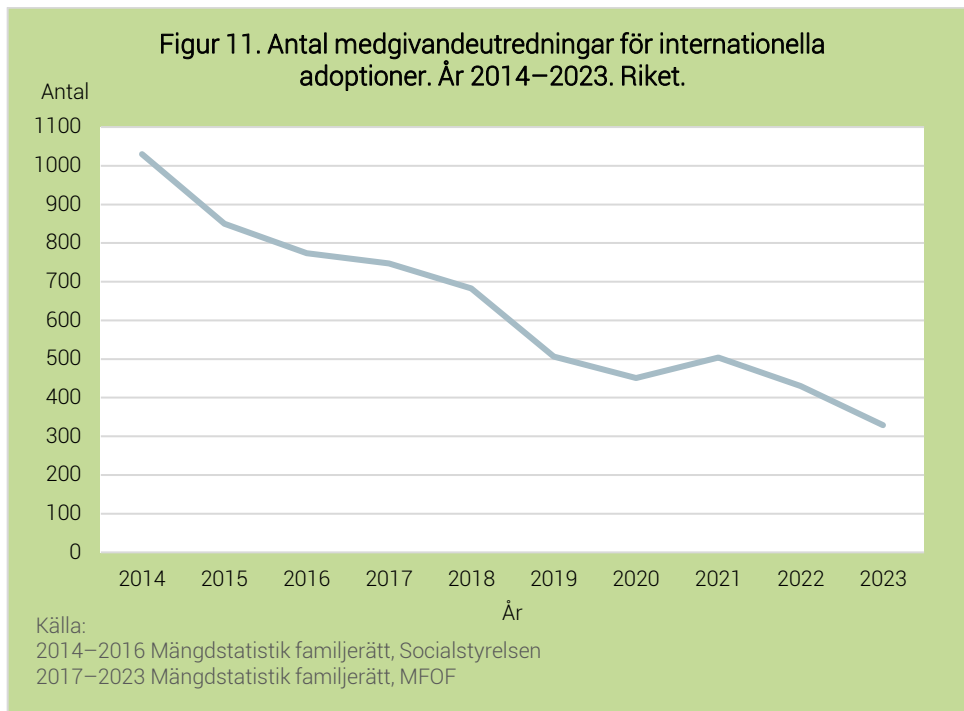
Antal medgivandeutredningar fortsätter att minska

Inför en internationell adoption måste den som vill adoptera ansöka om ett medgivande hos socialnämnden. En medgivandeutredning är ett underlag till socialnämnden inför beslut om sökandens lämplighet som adoptivförälder.

Antalet medgivandeutredningar har över tid minskat avsevärt. Under de senaste 10 åren har antalet minskat från 1 030 år 2014 till 329 år 2023, vilket motsvarar en minskning på 68 % (figur 11). Vid jämförelse mot tidigare år är minskningen ännu större. Exempelvis genomfördes 1 830 medgivandeutredningar år 2000 och 1483 utredningar år 2010³.

Av de medgivandeutredningar som genomfördes under 2023 resulterade 10 utredningar i avslag.

³ Officiell statistik familjerätt, Socialstyrelsen. Tillgänglig via www.socialstyrelsen.se

Antal faderskap fastställda via socialnämnden fortsätter att minska

Statistik för 2022 visade att antalet utredningar kring faderskap vid socialnämnden hade minskat drastiskt sedan möjligheten tillkommit för föräldrar att själva bekräfta sitt föräldraskap samt anmäla gemensam vårdnad via Skatteverkets e-tjänst. Mellan åren 2010–2020 fastställdes drygt 60 000 faderskap via socialnämnden. År 2022 var antalet 17 173. År 2023 var antalet fastställda faderskap via socialnämnden 9 972, och har därmed minskat ytterligare.

Antal fastställda föräldraskap via socialnämnden uppgick till 269, år 2023. Året dess innan var motsvarande antal 330. Jämförelser mot tidigare år är dock inte möjligt då statistik om föräldraskap inte publicerats före år 2022.

Mer information

På MFOF:s webbplats hittar du statistiken i sin helhet, där merparten av statistiken även finns tillgänglig per kommun och/eller län.

www.mfof.se/statistik_familjeratt

Faktaruta

Samarbetssamtal är samtal under sakkunnig ledning för att nå enighet i frågor gällande vårdnad, boende, umgänge och barnets försörjning.

Upplysningar avser underlag som domstolen, enligt 6 kap 20 § föräldrabalken, hämtar in från socialnämnden innan ett interimistiskt beslut om vårdnad, boende eller umgänge fattas.

Utredning och vårdnad, boende och umgänge är en utredning som ska ge domstolen underlag inför beslut om vårdnad, boende och/eller umgänge.

Avtal om vårdnad, boende och umgänge är avtal som kan upprättas mellan föräldrar som är överens i frågor som rör vårdnad, boende och umgänge. För att avtalet ska gälla krävs att det är skriftligt och godkänt av socialnämnden.

Umgängesstöd innebär att en person medverkar vid barnets umgänge med en förälder. Det är domstolen som fattar beslut om umgängesstöd och socialnämnden som verkställer beslutet, genom att utse vem som ska vara umgängesstöd.

Medgivandeutredning är en utredning som syftar till att ge socialnämnden underlag för beslut om medgivande att ta emot ett barn med hemvist utomlands i syfte att adoptera det.

Utredning av faderskap och föräldraskap görs av socialnämnden för att fastställa vem som är barnets andra förälder, när den som föder barnet är ogift. En utredning kan avse faderskap, föräldraskap i samkönade relationer och fader- och moderskap när en av föräldrarna eller båda har ändrat könstillhörighet. Föräldraskap kan fastställas genom bekräftelse eller domslut. Sedan 2022 kan föräldrar själva bekräfta sitt föräldraskap via en e-tjänst hos Skatteverket.

Informationssamtal är samtal med föräldrar som inte är överens i frågor om vårdnad, boende eller umgänge, och som överväger att inleda en tvist i domstol. Socialnämnden ansvarar för att erbjuda informationssamtal. Samtalet kan ske gemensamt eller enskilt. Ett samtalsintyg utfärdas till en förälder som deltagit vid informationssamtal.

Kontakt:

Malin Lundgren

Telefon: 010-190 11 00

E-post: malin.lundgren@mfof.se